

University of Groningen

Bayley ontwikkelingsschalen

Meulen, Bieuwe Fokke van der; Smrkovsky, Miloslav

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1984

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Meulen, B. F. V. D., & Smrkovsky, M. (1984). *Bayley ontwikkelingsschalen*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

6 Samenvatting

In dit proefschrift wordt een verantwoording gegeven van de aanpassing en bewerking voor de Nederlandse situatie van de Bayley Scales of Infant Development.

Deze test is een van de vele Amerikaanse instrumenten voor het schatten van de ontwikkelingsstand van babies en peuters en is in de Nederlands situatie onder de naam Bayley Ontwikkelingsschalen (BOS 2-30) geïntroduceerd. De cijfers in de afkorting wijzen op het leeftijdsbereik in maanden waarin deze test gebruikt kan worden.

In hoofdstuk 2 worden de meest relevante vroegkinderlijke ontwikkelingstests kort behandeld. Eveneens wordt in hoofdstuk 2 een theoretisch kader geschetst waarbinnen het begrip 'ontwikkelingsstand' ('developmental status') een centrale plaats inneemt. Dit theoretisch raamwerk wordt het transactionele ontwikkelingsmodel genoemd. Dit model, dat overigens niet onverkort van toepassing is op de Bayley Scales of Infant Development, is gebaseerd op de theorievorming van Sameroff en Chandler. In paragraaf 2.1 wordt dit model nader toegelicht. Tenslotte wordt het predictie- en begripsprobleem in verband met vroegkinderlijke ontwikkelingstests kort besproken. De belangrijkste stellingname daarin is dat moet worden afgezien van predictieve claims over een langere periode.

In hoofdstuk 3 wordt ruime aandacht besteed aan het nomologisch netwerk rond de Bayley Scales of Infant Development. Geconcludeerd wordt dat de keuze om juist dit instrument voor Nederland geschikt te maken een juiste is geweest; tevens leidt die aandacht tot een patroon van empirische bevindingen door middel waarvan het Nederlandse validiteitsonderzoek extra ondersteund wordt.

Hoofdstuk 4 begint met een uitvoerige beschrijving van

de Bayley Ontwikkelingsschalen. De vertaling vanuit het Amerikaans is zo letterlijk mogelijk geschied. Twee relatief grote ingrepen hebben plaatsgevonden: (i) een extra kolom 'geheugensteuntjes' voor de proefleider op het scoreformulier en (ii) het toevoegen van een extra vragenlijst, de Achtergrondvariabelen, aan het scoreboekje. Het instrument in engere zin bestaat zodoende uit een viertal onderdelen:

- de Mentale Schaal (MS);
- de Motorische Schaal (MR);
- de Gedragsobservatielijst (GO);
- de Achtergrondvariabelen (AV).

De MS en MR bestaan uit respectievelijk 163 en 81 dichotome items, waarbij voor het merendeel de proefleider aan de hand van attractief stimulusmateriaal gewenst gedrag tracht uit te lokken. Alleen die items worden daadwerkelijk afgenomen die adequaat zijn voor de leeftijd van het kind. Elk positief gescoord item draagt een scorepunt bij tot de ruwe totaalscore. De GO bevat een reeks gradatie-items (vijf of negen schaalpunten) voor de beoordeling van betekenisvol geacht gedrag van het kind in de testsituatie. De AV bevat een reeks items die betrekking hebben op anamnestic belangrijke variabelen.

Met dit instrument is een vooronderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit vooronderzoek gaven geen aanleiding tot noemenswaardige veranderingen van het instrument.

Het landelijk ijkingsonderzoek is uitgevoerd om voor Nederland geschikte normen te verkrijgen. Daartoe is een tweetrapssteekproef getrokken, waarbij 2300 ouders van twee tot en met dertig maanden oude kinderen zijn aangeschreven. Daarvan zijn 1520 kinderen daadwerkelijk getest, door een van de twintig proefleiders. Op deze groep kinderen is een selectie toegepast aan de hand van een elftal criteria om te komen tot een groep 'normale' kinderen. De definitieve steekproef bestaat zodoende uit 1283 kinderen, verdeeld over

veertien leeftijdscategorieën: 2, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 18, 21, 24, 27 en 30 maanden. De leeftijden werden nauwkeurig aangehouden: het verschil tussen de kalenderleeftijd en testleeftijd is maximaal vier dagen voor de eerste helft van de categorieën en maximaal zeven dagen voor de tweede helft.

Per leeftijdscategorie is de verdeling van de ruwe scores genormaliseerd (voor de MS en MR) en getransformeerd naar twee testscoresystemen. Het ene systeem levert een ontwikkelingsindex (OI) op, met een gemiddelde van 100 en standaardafwijking van 16 (overeenkomstig het Amerikaanse instrument); het andere systeem levert een K-score op, met een gemiddelde van 6,33 en standaardafwijking van 1,33. Aan dit laatste systeem wordt door ons de voorkeur gegeven omdat dan geen schijnnaauwkeurigheid ontstaat.

Van de variabelen 'geslacht', 'landsdeel', 'urbanisatiegraad', 'sociaal-economische status', 'testtijdstippen' en 'proefleiders' is de invloed op de Mentale en Motorische Schaal nagegaan. De conclusie kon steeds luiden dat de invloed van deze variabelen niet zodanig is dat er aparte normen voor geconstrueerd moeten worden.

In hoofdstuk 4 wordt eveneens de instrumentele utiliteit van de BOS 2-30 aan de orde gesteld. Met betrekking tot de validiteit wordt enerzijds een beroep gedaan op de validiteitsgegevens van de BSID en anderzijds wordt eigen validiteitsonderzoek gepresenteerd. Met betrekking tot de betrouwbaarheid wordt een aantal eigen onderzoeksgegevens gepresenteerd. De interne consistentie wordt beschreven door middel van item-totaal correlaties, coëfficiënten alpha en de correlaties tussen MS en MR. Er wordt geconcludeerd dat de instrumentele utiliteit van de Mentale en Motorische Schaal voldoende gewaarborgd is. Het slot van hoofdstuk 4 betreft een herinterpretatie van de Gedragsobservatielijst. Het blijkt mogelijk te zijn aan de

GO een zestal aspecten (taakgerichtheid, test-affect extraversie, activiteit, auditief-visueel besef, exploratie en motorische coördinatie) te onderscheiden en deze te voorzien van een leeftijdsonafhankelijk normensysteem. De eerste vier van deze aspecten worden voorzichtig in relatie tot vroegkinderlijk temperament gebracht.

In hoofdstuk 5 worden enkele slotopmerkingen geplaatst. Deze richten zich op de noodzaak van empirisch onderzoek op het gebied van vroegkinderlijk gedrag. Ook wordt enige aandacht besteed aan de Achtergrondvariabelen en aan het probleem van het aanbrengen van meer differentiatie binnen de Mentale en Motorische Schaal.